

de Volkskrant top 3 verwachtingen

TOP DRIE CABARET

Merlijn Henfling

Ronald Goedemondt
Met zijn vorige programma Dedicati- on brak grappenkanon Ronald Goedemondt definitief door bij het grote publiek. Hij is een meester in het vertellen van kleine anekdotes die hij vervolgens graag opblaast tot absurde proporties. In zijn laatste show liet hij zien dat hij naast de lach ook ontroering kan opwekken. Hopelijk zet hij die lijn dit seizoen door.

Binnen de lijntjes door Ronald Goedemondt. Try-outs vanaf januari (nog geen premièredatum), www.ronaldgoedemondt.nl.

Paulien Cornelisse

Paulien Cornelisse is geen standaard publieksleveling die bij opkomst haar zaal al meekrijgt. Een beetje lijsig, wat sloom staat ze op de Bühne, met een onhandige motoriek. Ze wint haar toeschouwers vervolgens met achteloze terzijdes, vreemde invallen en omdraaiingen. Na haar cabaretdebuut en haar beroemde taalboekje (Taal is zeg maar echt mijn ding), is daar met Hallo Aarde nu de opvolger. Aan de titel zal het niet liggen.

Hallo Aarde van Paulien Cornelisse. Première 4 februari in de Kleine Komedie, Amsterdam, www.pauliencornelisse.nl.

Yora Rienstra

Yora Rienstra (29) kwam, zag en overwon op het Amsterdam Kleinkunstfestival van 2009. Nu gaat ze avondvullend met haar debuut Aan jou heeft het niet gelegen. Yora, in 2006 afgestudeerd aan de Amsterdamse Kleinkunstacademie, heeft een talent voor het spelen van typetjes. We verwachten ook nu weer het nodige persoonlijk lied, van de cabaretiërs zelf en haar tragikomische figuren.

Aan jou heeft het niet gelegen van Yora Rienstra. Première 20 november Theater Bellevue, Amsterdam, www.yora-rienstra.nl.

Paulien Cornelisse
Foto Ivo van der Bent

TOP DRIE FILM

Bor Beekman

Biutiful

Met zijn hang naar het bovennatuurlijke en alles-is-met-alles-verbonden thematiek balanceert de Mexicaan Alejandro González Iñárritu (21 Grams, Babel) graag op de rand van kitsch, zijn publiek verdelend in aanbidders en verwerpers. Met het (goedgeleide) lineaire melodrama Biutiful wijkt hij voor het eerst af van zijn geliefde mozaïekstructuur, met Javier Bardem in een indrukwekkende, loodzware hoofdrol als doodzieke vader Uxbal, een man die voor zijn inkomen met geesten communiceert, en als tussenpersoon sjachert met illegale Chinezen en straatverkopers in multicultureel Barcelona. Bevat een van de meest kinetische massa-achtervolgingsscènes ooit. De Nederlandse première staat gepland op 3 februari 2011.

Uncle Boonmee Who Can Recall His Past Lives.

De favoriet van Cannes-juryvoorzitter en filmer Tim Burton, die de film van de Thai Apichatpong Weerasethakul afgelopen mei bekeerde met de Gouden Palm, tot wanhoop van een deel van de Franse dagbladpers, die op een conventionele keuze hoopte. Uncle Boonmee vormt het afsluitende deel van Weerasethakul's kunstproject Primitive. 'Hoe mensen en objecten in elkaar opgaan en transformeren', daar gaat het over volgens de maker, die Boonmee in contact laat staan met zijn overleden vrouw en zoon. Vol buitenaards mooie beelden, onmogelijk na te vertellen. En, een zelfzaamheid bij filmmakers van het bovennatuurlijke, soms ook opmerkelijk grappig. Nederlandse première 20 oktober.

Black Butterflies

Paula van der Oests lang uitgestelde en geromantiseerde portret van de Zuid-Afrikaanse dichteres Ingrid Jonker, die in 1965 zelfmoord pleegde door de zee bij Kaapstad in te lopen. De film, met internationale cast en Engels gesproken, verenigt het beste van twee Nederlandse acteursgeneraties: Rutger Hauer en Carice van Houten. De een als strenge vader, een aanhanger van het apartheidsregime, de ander als opstandige dochter. Sleutelscène: Rutger die de poëzie van Carice verwerpt. In welke mate dat vlam is nog even afwachten: na eerdere testvertoningen in Londen, mikken producent IDTV en de Duitse sales agent Bavaria vermoedelijk op een wereldpremière in Berlijn, begin 2011.

Black Butterflies
Foto IDTV Film/Jaap Vrenegoor

TOP DRIE VORMGEVING

Jeroen Junte

Galerie Vivid

De Rotterdamse designgalerie Vivid heeft een stevige reputatie dankzij exposities van gevestigde namen als Studio Job en Jaime Hayon, en met zelf gemaakte tentoonstellingen gecureerde exposities met prikkelende thema's als Design in tijden van crisistimes of crisis. Nu krijgt de Rotterdamse galerie dan eindelijk de locatie die past bij haar statuur: op de begane grond van The Red Apple. Op 5 september is de feestelijke opening in deze blitse wolkenkrabber in het hart van Rotterdam met een expositie van het Brits-Nederlandse duo Studio Githero – alweer een ijzersterke keuze. www.vividvormgeving.nl

Hella Jongerius

Bijna niet te geloven, maar op 13 november krijgt Hella Jongerius eindelijk haar eerste solotentoonstelling - expositie in Nederland. In Museum Boymans Van Beuningen presenteert de ontwerper, die tegenwoordig in Berlijn woont, haar twintig jaar omvattende oeuvre. Dit zal ook de eerste presentatie worden van haar diepgravende kleurstudies. Daarnaast verschijnt dit najaar nog een lijvige monografie gemaakt door boekenmaakster Irma Boom voor de gerenommeerde uitgever Phaidon. www.jongeriuslab.com

Rocco Verduilt

Op de Graduation Show van de Design Academy Eindhoven in 2009 viel één student op, omdat hij helemaal geen product liet zien. Het social de-

sign van Rocco Verduilt beheist namelijk geen producten maar interacties. Verduilt toonde slechts een fotoalbum van zijn mobiele discotheek die in Eindhoven op onverwachte plekken opdoek. Voor 75 jarige kinderen in een Eindhovense buurt speelde hij Happy Birthday op een kerkcarillon. In een wereld die wordt overspoeld met zelloze producten, ontroert en verrast Verduilt met verrassende happenings die weer leiden tot spontane ontmoetingen. Verduilt is genomineerd voor een Dutch Design Award als Best Young Talent. www.roccovertduilt.nl Uitbreiding Dutch Design Awards tijdens de Dutch design week in Eindhoven, 17-25 oktober.

TOP DRIE THEATER

Hein Janssen

Ostermeier/Van Hove

De regisseurs Thomas Ostermeier en Ivo van Hove doen komend seizoen aan uitwisseling: Van Hove begint in Berlijn met Molières Misanthrop (Der Menscheneinfeld), over mensenhaat en decadentie. Ostermeier (die eerder Hedda Gabler en Nora, een poppenhuis schitterend actualiseerde) komt naar Amsterdam om met Marieke Heebink en Eelco Smits in de hoofdrollen Ibsens Spoken te regiseren, over een getroebleerde moeder-zoon-verhouding. Spoken van Henrik Ibsen door To-neelgroep Amsterdam, regie Thomas Ostermeier. Première 27 februari 2011 in Amsterdam. Der Menscheneinfeld door Schaubühne am Lehniner Platz, regie Ivo van Hove. Première 19 september in Berlijn.

Hamlet/Hamlet

'Een Hamlet voor onze woelige tijden', zo kondigt Luk Perceval zijn Hamlet aan, die hij maakt bij het Thalia Theater in Hamburg en die vlak daarna naar Nederland komt. Ook Marcus Azzini neemt het stuk onder handen, met de jonge spelersgroep van Oostpool (o.a. Sanne den Hartogh, Ali Ben Horsting en Kirsten Mulder) en daar heet het 'een Hamlet voor (en door) een nieuwe generatie'. Hamlet van William Shakespeare door To-neelgroep Oostpool, regie Marcus Azzini. Première 16 oktober in Arnhem. Hamlet door Thalia Theater, regie Luk Perceval. Première 18 september in Hamburg, 8 oktober in Amsterdam.

Hotel Savoy

Nog meer Duits/Nederlands theater: Simons' openingsvoorstelling als intendant bij de Kammerpiele wordt de theaterbewerking van Hotel Savoy, naar de roman van Joseph Roth. Geschreven in 1924. Het hotel en zijn gasten dienen als metafoor voor de opbouw van de wereld na de verwoestende Eerste Wereldoorlog. Eerder maakte Simons van Roth's Hiob een prachtige voorstelling. Hotel Savoy wordt gespeeld door acteurs van de Kammerpiele, waaronder André Jung, en met Pierre Bokma en Katja Herbers als gastacteurs uit Nederland. Hotel Savoy naar Joseph Roth door Münchner Kammerpiele, regie Johan Simons. Première 7 oktober in München; 21 en 22 januari in Amsterdam.

TOP DRIE KLASSIEK

Guido van Oorschoot

Sir Simon & Magdalena

De Rattle'tjes komen naar Amsterdam. Hij, Sir Simon, is sinds 2002 chef van de Berliner Philharmoniker. En zij, Magdalena Kozená, is de mezzosopraan voor wie de dirigent ooit zijn tweede vrouw verliet. In mei bivakkeert het paar bij De Nederlandse Opera, met Der Rosenkavalier van Richard Strauss. Op veel Straussservaring kan Rattle niet bogen, maar wie in Het Muziektheater zijn Wagners heeft gehoord (Parsifal, Tristan und Isolde) kan zomaar hopen op een hoogtepunt. Die Rosenkavalier door De Nederlandse Opera, première 13 mei, Muziektheater, Amsterdam.

Janine Jansen

Altijd goed voor sneuvelende records: een nieuwe cd van Janine Jansen, de stervioliste uit Soest. Haar zevende soloalbum verschijnt eind september en na krakers als Vivaldi, Beethoven en Bruch waagt Janine zich nu aan fijnzinnige Franse kamermuziek. Op het menu staan Debussy, Ravel, Fauré, Messiaen en, opmerkelijk, drie nieuwe stukken van de hedendaagse Zwitser Richard Dubugnon. Het Nederlands Film Festival haakt in met de première van Janine. Daarin beeldt filmmaker Paul Cohen 'de zoektocht naar perfectie van een topvioliste'. Janine Jansen: Beau Soir. Decca. Per 22 oktober verkrijgbaar. Documentaire Janine van Paul Cohen, première 24 september op het NFF.

Hoera voor de ZaterdagMatinee:

de breedste, verrassendste en intelligentste concertserie van Nederland viert z'n 50ste seizoen. Dat betekent dat de theaterbewerking van Hotel Savoy, naar de roman van Joseph Roth. Geschreven in 1924. Het hotel en zijn gasten dienen als metafoor voor de opbouw van de wereld na de verwoestende Eerste Wereldoorlog. Eerder maakte Simons van Roth's Hiob een prachtige voorstelling. Hotel Savoy wordt gespeeld door acteurs van de Kammerpiele, waaronder André Jung, en met Pierre Bokma en Katja Herbers als gastacteurs uit Nederland. Hotel Savoy naar Joseph Roth door Münchner Kammerpiele, regie Johan Simons. Première 7 oktober in München; 21 en 22 januari in Amsterdam.

Janine Jansen
Foto ANP

TOP DRIE FOTOGRAFIE

Merel Bem

Jim Goldberg

Fotografen die vluchtelingen volgen en vastleggen – daar zijn er inmiddels veel van. Toch doet Amerikaan Jim Goldberg (1953) het net weer even anders dan anders. Zijn meest recente project Open See bestaat uit

Alex, Greece, 2003.
Foto Jim Goldberg/
Magnum Photos

een deel werd bekrast en beschreven door de Europese migranten die Goldberg heeft geportretteerd. Jim Goldberg: Open See. 1 okt t/m 21 nov in Foam, Amsterdam

Nan Goldin

Het is tien jaar geleden dat Nan Goldin voor het laatst een solotentoonstelling had in Nederland. En het is alweer bijna 25 jaar geleden dat haar beroemdste fotoboek, The Ballad of Sexual Incontinence, uitkwam. Hoe wel het de laatste tijd wat stiller is rondom de Amerikaanse egodocumentalist, hoef je de diverse kunstacademies maar af te gaan om te zien dat haar rauwe en hyperpersoonlijke stijl nog altijd veel (jonge) navolgers heeft. Haar nieuwste tentoonstelling in Rotterdam is gevat in de voor haar zo typerende vorm van de diavoorstelling. Met muziek. Nan Goldin: Poste Restante. 2 okt t/m 2 jan in het Nederlands Fotomuseum, Rotterdam

Anne Geene

Op de eindexamenspresentatie van de fotografieafdeling van de AKV(ST)Joost-Academie in Breda stal ze de show: Anne Geene. Ze viel op door haar vlekkeloze presentatie en haar al even vlekkeloze boek, Perceel nr. 235. Encyclopedie van een volkstuin. Hierin benadert de cultuurwetenschapper en fotograaf een stukje groen van 245 vierkante meter op verschillende fotografische manieren, van puur wetenschappelijk naar woest romantisch. Om eindeloos in te bladeren en te lezen, want schrijven kan Geene ook. Hopelijk duikt ze snel ergens op. In de tussentijd is ze te vinden op www.anne-geene.nl.

TOP DRIE BEELDDE KUNST

Rutger Pontzen

Belmer en Bourgeois

De Pools-Duitse kunstenaar Hans Bellmer (1902-1975) en de Franse beeldhouwster Louise Bourgeois (1911-2010) hebben elkaar nooit ontmoet, hoewel ze tijdgenoten waren. Maar hun werk kent grote overeenkomsten als het gaat om hoe je het menselijk lichaam verbeeldt op een getormenteerde, verwrongen manier. Mooie aanleiding om daarover een dubbeltentoonstelling te maken. Hans Bellmer – Louise Bourgeois. Double Sexus. Gemeentemuseum Den Haag. 11 september 2010 t/m 16 januari 2011.

Francis Alys

De video's, tekeningen en installaties van de in Mexico woonachtige, Belgische 'beeldend dichter' Alys zijn al over de hele wereld te zien geweest. Terecht dat de laureaat van de BACA-kunstprijs 2010 nu een overzichtstentoonstelling krijgt in Maastricht, alleen al om was het maar alleen al voor zijn project waarin hij 64 Royal Guards door hartje Londen laat marcheren, op zoek naar de dichtstbijzijnde brug. BACA Laureaat 2010: Francis Alys. Bonnenfantenmuseum, Maastricht. 7 november 2010 t/m 27 maart 2011.

Stieglitz, Steichen, Strand

De drie aartsvaders van de Amerikaanse fotografie in één tentoonstelling is een bijzonderheid. Alfred Stieglitz, Edward Steichen en Paul Strand gaven het aanzicht van de fotografie een andere wending door hun rauwe opnames van het al even rauwe Amerikaanse leven. Een must voor iedere (fotografie)liefhebber. Stieglitz, Steichen, Strand. Metropolitan Museum of Art, New York. 10 november 2010 t/m 10 april 2011.

Louise Bourgeois
Foto EPA

TOP DRIE ARCHITECTUUR

Bob Witman

Hoofdkantoor Europol

Europol, de Europese samenwerking tussen politiediensten, krijgt een nieuw hoofdkantoor in het Statenkwartier in Den Haag. Te midden van al die andere 'internationale gebouwen', waaronder het Joegoslavië-Tribunaal, ontwierp bureau Quist Wintermans Architecten een kamervormig gebouw, vier platte dozen oplopend in hoogte. Het wordt volgend jaar opgeleverd. Den Haag wacht sowieso een aantal prestigieuze internationale projecten, met als hoogtepunt het nieuwe Internationale Strafhof (ICC) bij de Waalsdorperweg van het Deense architectenbureau Schmidt Hammer Lassen. Europol, Den Haag, Quist Wintermans Architecten. Oplevering 2011

3 x Cultuur in Amsterdam

Na enkele anni horribili op cultuurgebied in de hoofdstad (alles wordt tegelijk verbouwd), ziet Amsterdam in 2011 iets meer de zon schijnen. Ten eerste opent het nieuwe DeLaMar van Joop van den Ende (architect Arno Meijls) nabij het Leidseplein in november 2010. De uitbreiding van het Stedelijk Museum door Benthem Crouwel Architects komt volgend jaar gereed. Maar vooral ambitieus in architectuuroptiek is het nieuwe Filmmuseum, officieel het Eye Film Institute aan het IJ, dat volgend jaar opent. Het oogvormige ontwerp van Delugan Meissl Associated Architects (Oostenrijk) belooft een sterke karakteristiek aan de noordelijke IJ-oever toe te voegen.

DUO kantoorgebouw

Architect Ben van Berkel (UN Studio) is in het buitenland inmiddels zeer befaamd. In Nederland kennen we hem vooral van de Erasmusbrug in Rotterdam (1996) en het stationsgebied in Arnhem dat nooit af lijkt te komen. Maar begin 2011 wordt van hem op de Kempkensberg in Groningen een spannend welvend kantoorgebouw opgeleverd. Het huisvest de Dienst Uitvoering Onderwijs (vroeger de IB-groep die de studiebeurzen beheert) en de Belastingdienst. Een landmark voor de stad, meldt de Rijksgebouwendienst trots. DUO kantoorgebouw, Groningen, UN Studio. Oplevering maart 2011.

Eye Film Institute in Amsterdam van Delugan Meissl Associated Architects.

TOP DRIE LITERATUUR

Arjan Peters

Quadriga

In de jaren 1985-1989 was Carel Jan Schneider (1932) ambassadeur in de DDR, standplaats Oost-Berlijn. Omdat Schneider sinds zijn debuut in 1962 ook als schrijver onder de naam F. Springer bekend werd, en al zijn andere standplaatsen als diplomaat ook in zijn romans en verhalen terecht waren gekomen (Nieuw-Grieken, Teheran, Bangkok), zaten liefhebbers als ik al meer dan tien jaar te wachten op het boek over de laatste Duitse dienstjaren. Die roman gaat verschijnen in oktober, goddank nog maar een kwestie van weken: Quadriga, een eindspel, en ik hoop op een verhaal dat even achteloos en genadeloos is geschreven als Springers beste werk. F. Springer: Quadriga (Querido).

Dat weet je niet

In december verschijnt Dat weet je niet, de nieuwe roman van Jens Christian Grøndahl (1959), de Deense schrijver die hier te lande bekendheid kreeg door de artikelen die Michaël Zeeman in de Volkskrant schreef. Hij schrijft altijd hetzelfde verhaal, meende Zeeman, maar toch moet je het steeds weer lezen. Tegelijkertijd met die roman verschijnen de memoires van Grøndahl, Over een uur ontluiten de bomen, en naar verluidt is het laatste hoofdstuk van dat boek gewijd aan zijn vriendschap met Zeeman. Jens Christian Grøndahl: Dat weet je niet/Over een uur ontluiten de bomen (Meulenhoff).

Vinexvrouwen

Tot slot wordt ook november bijzonder, want dan verschijnt Vinexvrouwen van Naïma El Bezaz (1974), over een Marokkaanse in een Nederlandse nieuwbouwwijk. Als ik de fluisteringen in de wandelgangen goed heb opgevangen, laat El Bezaz haar humor en spotlust de vrije loop – daar kijk ik naar uit, want haar tong kan scherp zijn. Naïma El Bezaz: Vinexvrouwen (Querido).

TOP DRIE POP

Robert van Gijssel

Liturgy vs Andy Moore

Een opmerkelijke combinatie: de New Yorkse experimentele black metal-band Liturgy spant samen met gitarist Andy Moore van de Nederlandse punkband The Ex en improvisationiste Christine Sehnouli. 'Pure Transcendental Black Metal' heet het concept dat we in podium OT301 in Amsterdam mogen proberen te begrijpen, en dat zeer waarschijnlijk veel plezierig lawaai gaat maken. Pure Transcendental Black Metal, 16 september, podium OT301, Amsterdam.

Gorillaz

Wie de registratie Demon Days Live van Gorillaz op dvd heeft gezien, weet dat het concert van de striptegurenband rond Damon Albarn in de Heineken Music Hall indruk gaat maken. Verwacht bij het eerste Nederlandse concert van Gorillaz een goed uitgerust orkest, veel animaties van Jamie Hewlett en gastoptredens van (waarschijnlijk) De La Soul en Mos Def. Gorillaz 'Escape To Plastic Beach-tour', 15 november, Heineken Music Hall Amsterdam.

Le Guess Who

Begonnen in 2007 als festival dat liefde wilde tonen voor de nieuwe Canadese popmuziek, nu een popvijfdaagse met ruime blik op 'verfrissende muziek'. Het Utrechtse festival Le Guess Who is spannend en intiem op zeven locaties aan de grachten, en heeft een programma om naar uit te kijken met dit jaar onder andere het Britse Field Music, de sublieme Schotse folkzanger Alasdair Roberts en de duistere terugkeer The Swans van no wave-held Michael Gira. Le Guess Who, 24 t/m 28 november, div. locaties Utrecht

